

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان زنجان

چرا طرح پایش ملی کسب و کار؟

دی ماه ۱۳۹۶

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن کشاورزی استان زنجان

چرا طرح پایش ملی کسب و کار؟

دی ماه ۱۳۹۶

عنوان: چرا طرح پایش ملی کسب و کار؟

مجری طرح : واحد کارشناسی صنایع

ناشر: اتاق بازرگانی و صنایع و معادن کشاورزی استان زنجان

تاریخ انتشار : دی ماه ۱۳۹۶

آدرس : زنجان - بزرگراه گاوآزنگ - مجتمع ادارات، اتاق بازرگانی ، صنایع ، معادن و کشاورزی استان زنجان

تلفن: ۰۲۴ - ۳۳۴۶۳۷۷۰ - ۴

دورنگار : ۰۲۴ - ۳۳۴۶۳۷۷۷

پست الکترونیکی : INFO@ZCCIM.ORG

سایت اینترنتی : <http://zccima.org>

تمام حقوق این اثر متعلق به مرکز تحقیقات و بررسی اقتصادی اتاق بازرگانی و صنایع و معادن کشاورزی استان زنجان می باشد.

فهرست:

۵.....	مقدمه.....
۵.....	مخط کسب و کار.....
۶.....	چرا توجه به محیط کسب و کار ضروریست؟.....
۶.....	هدف از طرح پایش ملی کسب و کار.....
۷.....	ضرورت اجرای طرح پایش ملی کسب و کار.....
۷.....	جمع بندی.....

مقدمه

اگر «کسب و کار» به هر نوع فعالیت قابل تکرار اقتصادی از قبیل تولید، خرید و فروش کالا و خدمات که به قصد کسب منافع اقتصادی صورت می‌گیرد گفته شود، اهمیت پرداختن به محیط کسب و کار، نحوه شکل‌گیری و گسترش کسب و کار را مشخص میکند. منظور از محیط کسب و کار، عوامل مؤثر بر عملکرد واحدهای اقتصادی مانند کیفیت دستگاه‌های حاکمیت، ثبات قوانین و مقررات، کیفیت زیرساخت‌ها... است که تغییر دادن آنها فراتر از اختیارات و قدرت مدیران، بنگاه‌های اقتصادی است. با تامل در تعریف فوق مشخص می‌گردد که شناخت محیط کسب و کار مقدم بر تجزیه و تحلیل کسب و کار و فعالیت‌های اقتصادی است. تقدیمی که وابسته و مکمل حیات بنگاه‌های اقتصادی در کشور است.

محیط کسب و کار

محیط کسب و کار در دهه‌های اخیر به عنوان یکی از کلیدواژه‌های مهم در مباحث اقتصادی مطرح شده است، به طوری که اخیراً این مفهوم با دقت و ظرافت بیشتری مورد توجه اقتصاددانان قرار گرفته است و صاحب‌نظران کوشیده‌اند این مفهوم را با دقت و حساسیت بیشتری مورد توجه قرار دهند. کارشناسان و صاحب‌نظران حوزه‌های اقتصادی و اجتماعی هم راستا با مطرح شدن موضوع و اهمیت محیط کسب و کار در محیط بین‌المللی به جنبه‌های مختلف محیط کسب و کار پرداخته‌اند. چنانکه طی چند سال گذشته مقالات، کنفرانسها و سخنرانی‌های متعددی در این زمینه در سطح دنیا برگزار شده است.

اولین مسأله‌ای که در هر طرح تجاری و برای هر صاحب کسب و کاری مطرح است، تضمین‌های لازم برای حفظ اصل سرمایه (امنیت اقتصادی) و در مرحله بعد سود آور بودن این طرح و افزون بودن منافع کسب و کار از هزینه‌های آن است. هزینه‌های هر فعالیتی تابع دو دسته عوامل است: ۱. هزینه‌هایی که در فرآیندهای مختلف تولید انجام آنها ضروری است و ۲. هزینه‌هایی که به دلیل نامناسب بودن محیط فعالیت اقتصادی بر صاحبان کسب و کار تحمیل می‌شود. این دسته دوم از هزینه‌ها، مربوط به محیط کسب و کار است؛ گاهی این قبیل هزینه‌ها به اندازه‌ای بالاست که صاحبان کسب و کار رغبتی به استفاده از فرصت‌های اقتصادی پیدا نمی‌کنند. هزینه‌های محیط کسب و کار آثار مختلف و گوناگونی بر فعالیتهای اقتصادی به جای می‌دهد.

گذارند؛ اولین اثر، افزایش هزینه بنگاه ها در مرحله تولید کالا و خدمات است و در مرحله بعد افزایش هزینه های مربوط به (هزینه های مبادله) آنهاست که موجب افزایش قیمت می شود. این هزینه های مازاد، علاوه بر تأثیرگذاری بر هزینه های تولید با نامناسب کردن محیط کسب و کار مانع رشد شرکتهای کوچک و متوسط نیز می گردند. شرکتهای کوچک بیش از شرکتهای بزرگ از محیط نامناسب کسب و کار آسیب می بینند. بر اساس طرح پایش محیط کسب و کار شاید شرکت های بزرگ بتوانند با تأثیرگذاری بر سیاستگذاران یا پرداختهای غیر قانونی محیط کسب و کار را تا حدودی برای خود هموار سازند، اما صاحبان مشاغل کوچک منابع محدودی برای پرداخت های غیر قانونی دارند و معمولاً فاقد روابط مؤثر با سیاست گذاران هستند. در نتیجه برای ادامه حیات، همواره با مشکلات غیر قابل پیش بینی روبرو می شوند. هر چند که این موضوع از اهمیت و اولویت انجام طرح پایش کسب و کار در کشور نمی کاهد. چرا که در پی اجرای طرح پایش کسب و کار به طور فصلی و یا در دوره های یکساله، به سهولت می توان به نقطه نظرات برگرفته از بدنه بخش خصوصی دست یافت که نسخه کمک رسان ارزشمندی برای قانون گذاران و سیاستگذاران به شمار می رود.

چرا توجه به محیط کسب و کار ضروریست؟

- محیط کسب و کار یکی از کلید واژه های مهم در مباحث اقتصادی است.
- رده بندی اقتصاد کشورها امروزه بر پایه امنیت و صلاحیت محیط کسب و کار صورت می پذیرد.
- نقش آفرینان اصلی کشورها فعالان بخش خصوصی و خاستگاه آنان محیط کسب و کار می باشد.
- تعداد بیشماری مقالات، تحقیقات، کنفرانس ها و سخنرانی ها در جوامع بین المللی در این زمینه صورت می پذیرد.
- تحلیل و پایش محیط کسب و کار اخیراً مورد توجه ویژه اقتصاددانان، تحلیلگران و کارشناسان جهان قرار گرفته است.

هدف از طرح پایش ملی کسب و کار

ایجاد محیط مناسب کسب و کار برای رشد و توسعه بخش خصوصی بسیار مهم و غیر قابل انکار است. هزینه های بالای مقررات زائد و دست و پاگیر و بعضاً متناقض، فرآیندهای پیچیده اداری برای شروع و ادامه فعالیت های اقتصادی، عدم توسعه مناسب بسترهای ارائه خدمات الکترونیکی و مواردی از این دست از عوامل مهم بالا بودن هزینه مبادلاتی فعالیت های اقتصادی و سطح نامطلوب مشارکت بخش خصوصی در کشور محسوب می شوند. متأسفانه علیرغم اقدامات انجام شده و ظرفیت های قابل توجه در این حوزه هنوز شاهد فاصله زیادی بین وضعیت موجود کشور و استانداردهای بین المللی در شاخص های مختلف محیط کسب و کار هستیم. چنین شرایطی بیانگر لزوم عزم جدی و جامع نگرانه برای برنامه ریزی و هدف گذاری دقیق و قابل دسترس در این زمینه است. در همین راستا و در سال ۱۳۹۰، مجلس شورای اسلامی، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار را تصویب نمود. به موجب ماده ۴ این قانون " اتاق ها موظفند به منظور اطلاع سیاست گذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین و به طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استان ها، بخش ها و فعالیت های اقتصادی، سنجش و اعلام نمایند." اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران " با همکاری کارشناسان مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی (که تجربه اجرای ۶ سال مطالعه محیط کسب و کار در جامعه محدود را داشته اند) و در قالب یک طرح پژوهشی در سال ۱۳۹۴، نسبت به شناسایی و معرفی شاخص های ملی پایش محیط کسب و کار اقدام نمود و اجرای طرح ملی پایش محیط کسب و کار در اواخر سال ۱۳۹۵ را با همکاری اتاق های تعاون و اصناف ایران در دستور کار خود قرار داد. طرح پایش ملی محیط کسب و کار تلاش می کند تا چهار هدف اصلی ذیل را پوشش دهد:

- ✓ سنجش و اعلام شاخص های ملی محیط کسب و کار به تفکیک استان ها، بخش ها و فعالیت های اقتصادی
- ✓ ارزیابی روند بهبود و افت فعالیت های اقتصادی تأثیر گرفته از تغییرات محیط کسب و کار
- ✓ احصاء نقطه نظرات بخش خصوصی در مواجهه با موانع و معضلات جهت برنامه ریزی و سیاست گذاری های آتی
- ✓ اطلاع سیاست گذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور

ضرورت اجرای طرح پایش ملی کسب و کار

در اینجا به طرح چند سوال می پردازیم. پیدا کردن پاسخ مناسب اختصاصاً از طریق طرح پایش کسب و کار میسر خواهد بود. لذا بدین منظور می بایست محیط کسب و کار در کشور رسد و به طور مداوم پایش گردد.

- ❖ رویکرد مطالعات، اقدامات و سیاست ها در ایران در حوزه کسب و کار چه بوده است؟
- ❖ مهم ترین متغیر های مستقل مؤثر بر محیط کسب و کار چگونه اند؟
- ❖ در گذشته از چه جنبه های به محیط کسب و کار پرداخته شده است؟
- ❖ چه حوزه هایی از فضای کسب و کار در ایران باید بیشتر مورد مطالعه محققان قرار گیرد؟
- ❖ راهکارهای بهبود محیط کسب و کار در ایران چیست؟
- ❖ چه عواملی و موانعی بر بهبود فضای کسب و کار در ایران مؤثر است؟

جمع بندی

با توجه به مطالب فوق، ماحصل بررسی و پایش محیط کسب و کار ایران را می توان در دو دسته موضوعی زیر جمع بندی نمود :

- مسائل، مشکلات و موانع توسعه ایران
- راهکارهای پیشنهادی برای رفع موانع و مشکلات

مسائل و مشکلات محیط کسب و کار را می توان در دو سطح مختلف بررسی کرد. سطح اول مشکلاتی هستند که به صورت عام کل محیط کسب و کار کشور را در بر گرفته و کم و بیش در صنایع مختلف مشابه هستند. حل این معضلات نیازمند عزمی راسخ در بالاترین سطوح مدیریت دولتی کشور و اختصاص منابع مناسب و تلاشی سخت برای سالیان متمادی جهت اصلاح و بهبود محیط کسب و کار نامناسب موجود می باشد. دسته دوم مشکلات را، موانع خاص محیط کسب و کار در صنایع مختلف تشکیل می دهند. اهمیت توجه به محیط کسب و کار، در مورد صنایع حساس و کلیدی و صنایع مرتبط با آن در کشور دو چندان خواهد بود. با توجه به اهمیت فعالیت صنایع کوچک و متوسط، شناسایی نقاط قوت و نقاط ضعف محیط کسب و کار کمک خواهد کرد تا علاوه بر آگاهی بخشی از فعالان اقتصادی برای طرح ریزی اقدامات متناسب به محیط، سیاست گذاران و متولیان حاکمیتی فضای کسب و کار اقدامات مؤثرتری در راستای بهبود کلیدی ترین نقاط ضعف در صنایع کوچک و متوسط اتخاذ نمایند.